

A „Könyvtár a XXI. század küszöbén” támogatási pályázat elbírálása a Biblioteka hasábjain

A referátum címében feltüntetett pályázatot a Soros-alapítvány moszkvai Nyílt Társadalom Intézete írta ki 1997. július közepi beadási határidővel. A beérkezett 87 pályázati kérelemnek mindössze 50%-át tudták figyelembe venni a „versenyben”, mivel a másik 50% nem felelt meg a kiírás követelményeinek. A benyújtott pályázati programok alapján a szigorú bírálóbizottság végül is 21 szervezetet – 9 megyei tudományos, 6 városi, 4 vakokat kiszolgáló könyvtárat és 2 városi könyvtári társulást – tartott támogatásra érdemesnek. A pályadíj összesen 300 ezer USA-dollárt tett ki.

A pályamunkák egész mezőnyét tekintve mindenekelőtt azt lehetett konstatálni, hogy a legtöbbről az új technika iránti már-már vallásos odaadás a jellemző, anélkül azonban, hogy a kétségtelenül szükséges új technika használatbavételének konzekvenciái tükröződnének a működés filozófiájában és gyakorlatában. Összesen 35 pályázatban szerepelt az új technikai eszközök beszerzése, 12-ben pedig más nem is szerepelt.

Nem volt mentes a pályázat ügyeskedésektől sem. Egyfelől akadtak olyan pályázatok, amelyek más alapítványok által támogatott programokra akartak újabb pénzt szerezni, másfelől pedig olyanok, amelyek aránytalanul magas dotációt javasoltak a vezetők (az igazgatók és a főkönyvelők) számára (nem egy esetben külföldi tanulmányutat), míg a pályázati program tényleges végrehajtóinak legfeljebb „csurrant-cseppent”.

Egyébként a pályázathoz csatolt költségvetésekkel különösen sok baj volt. Mindössze három olyan akadt, amelyet „egy az egyben” el lehetett fogadni, illetve 18 olyan, amely csak kis kiegészítésre szorult. 56 költségvetés inadekvát volt a pályázat tartalmával. Tíz pályázathoz pedig egyáltalán nem mellékeltek költségvetést.

Míg a megyei tudományos könyvtárak pályázatait meglehetősen eszközbeszerzési központúak voltak, addig a városi könyvtárakból érkező munkák közelebb álltak a reális feladatokhoz, kevésbé jellemezte őket „konceptuális” rafináltság. A pályázat feltételeit a vakokat kiszolgáló könyvtárak elégtették ki a legteljesebben.

Eltökintve a nyertes pályázatoktól, az egész akcióra az volt a jellemző, hogy a „könyvtár társadalomba történő beruházásai” helyett a hangsúly a „társadalom beruházásai a könyvtárba” követelményre helyeződött át. Ezt a társadalom képlékeny voltával, a könyvtári munka sokoldalúságával, a technikai ellátottság elégtelenségével ugyan lehet mentegetni, ám egészében véve negatív beállítottság, amely az ezredfordulói küszöbön különösen elszomorító.

ŽAD'KO, N.: Professional'nye illúzií i proektnáá real'nost'. Konkurs „Biblioteka na poroge XXI veka”. = Biblioteka, 12. sz. 1997. p. 58–59./

(Futala Tibor)

Az információkeresés terminológiájának új orosz szabványai

1998. január 1-jén lépett hatályba Oroszországban a GOST 7.73 és a GOST 7.74 szabvány, amely az ISO 5127-7 és az ISO 5127-6 szabvány figyelembevételével határozza meg az információkeresés terminológiáját. Az itt referált cikk az alábbi fejezetek tagolásában közli a szóban forgó terminus technicusokat és meghatározásukat:

- Alapfogalmak
- Információkereső rendszerek és információszolgáltatások
- Adatbázisok
- Információkeresés
- Az információkereső nyelvek válfajai és elemei
- Osztályozó információkereső nyelvek
- Tárgyszavazó információkereső nyelvek
- Deszkriptoros információkereső nyelvek
- Indexelés

Az általánosabb fogalmakat hozó GOST 7.73 összesen 65, a speciálisabb GOST 7.74 pedig 135 terminus technicust, illetve meghatározást tartalmaz. Közülük 176-ot e publikációban is meg lehet találni, tehát – mint mondani szokták – felsorolása „érdemi teljességű”.

Az új szabványok a GOST 7.27-80 szabványt váltották fel. E referátum forrásközleményét az információkereséssel foglalkozó szakemberek és a szakfordítók szíves figyelmébe ajánljuk.

/BELOOZEROV, V. N.–ANTOŠKOVA, O. A.–GRISINA, F. E.: Novye standarty na terminologiiú informacionnogo poiska. = Naučno-tehničeskáá informaciá, 1. ser. 11. sz. 1997. p. 14–21./

(Futala Tibor)